

SÜLE FERENC

**KÉZIKÖNYV AZ ELSŐ ÉS MÁSODIK
DALOSKÖNYVEMHEZ**

CELLDÖMÖLK, 2008

Bírálta
SCHÓBER TAMÁS
TIHANYI JÓZSEF

Szerkesztette
RÉTI ÉVA

AP-012031
ISBN 978-963-464-702-7

A kiadó a kiadói jogot fenntartja.
A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű,
sem annak része semmiféle formában nem sokszorosítható.

Kiadja az APÁCZAI KIADÓ Kft.
9500 Celldömök, Széchenyi u. 18.
Tel.: 95/525-000, fax: 95/525-014
e-mail: apaczaikiado@apaczai.hu
Internet: www.apaczai.hu
Felelős kiadó: Esztergályos Jenő ügyvezető igazgató

Készült az Apácza Kiadó Grafikai Stúdiójában
Készítette: Széll Ildikó

Terjedelem: 5,67 A/5 ív

Nyomtatás és kötés készült a MESTERPRINT Kft.-ben (08.0646)
Felelős vezető: Mádi Lajos ügyvezető igazgató

ÉNEK-ZENE KERETTANTERV

Célok és feladatok

Az ének-zene a szavak fölött „hangzó nyelv” élményével és az aktív zenei tevékenységekkel hat az érzelmekre, az emberi lélekre. A zenei nevelés középpontjában a zenei élmény áll, mely az élet minden mozzanatát tartalmassá, gazdagabbá teszi. Cél a zene megszerettetése, a zenei kifejezőeszközök megismertetése révén olyan motivációk kialakítása, melyek lehetővé teszik a tanulók aktív részvételét a zenei kommunikációban. A zenei nevelés sajátos eszközei a zene megértésén, befogadásán és reprodukálásán keresztül lehetőséget teremtenek a harmonikus személyiség kibontakozásához. Kiemelkedően fontos a zenei ízlés formálása, a zenei ítélőképesség fejlesztése, mert ez teszi lehetővé az értékes műalkotások felismerését és elfogadását, a kritikai képesség kialakulását. A magyar népzene megismerése igen fontos a nemzeti identitás megőrzésében. Zenei hagyományaink, az európai zenekultúra alkotásainak tanulmányozása és a távoli kontinensek zenei nyelvének megismerése együttesen segíti a tanulókat zenei világgépük kialakításában.

Éves óraszám

1. évfolyam	37 óra	heti 1 óra
2. évfolyam	55,5 óra	heti 1,5 óra

Fejlesztési feladatok

Zenei alkotóképesség

Interpretáció

A zenének sokféle funkciója létezik, melyben a megismerő, a szórakoztató, a gyógyító, a preventív szerep éppúgy megtalálható, mint a szociali-

záló. Ezért az éneklési készség fejlesztésekor nem csak az életkornak megfelelő éneklés technikai képzésére, az éneklési kultúra kialakítására, az élményekből fakadó aktív zenélési kedv felkeltésére, továbbfejlesztésére kell hangsúlyt fektetni, hanem az értelmi, érzelmi kifejezés gazdagságára, az éneklés vagy éppen a gyermekjáték, a tánc, a hangszerjátás személyiségépítő, nevelő, katartikus élményt is magában rejtő funkciójára.

Az előzőek miatt az 1–4. évfolyamon a következők a feladatok:

- A dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatása, az éneklési öröm felkeltése.
- Egységes hangzás kialakítása a csoportos énekléskor, a kiscsoportos és az egyéni éneklés fejlesztése.
- A tanult gyermek- és játékdalok mozgással kísért csoportos előadása.
- A népzenei dalanyag többnyire hallás utáni megtanítása.
- Népszokások megismertetése, dramatizált előadása akár bábos megjelenítéssel vagy mozgással, tánccal is.
- Felkészítés az ünnepekre a hangszerrel tanuló diákok bevonásával is.

Improvizáció

A zenei alkotás, az improvizáció feltételezi a személyiség nyitottságát, fejleszti a zenei fantáziát. Alapját képezik a már megismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek. A kreatív játékok a zene belső lényegének megértésén túl segítenek az oldott, örömteli muzsikálásban.

Az 1–4. évfolyamon különösen fontos:

- A zenei fantázia fejlesztése, mozgósítása, énekes szabad rögtönzések bevezetése.
- A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének kialakítása a tanult tempók és dinamikák, egyszerű zenei szerkezetek (kérdés-felelet játékok), valamint az eltérő karakterek felhasználásával.
- Mozgásos improvizáció szervezése a fantázia szabadságával.

Megismerő- és befogadóképességek

Zenehallgatás

A zenehallgatás értelmi és érzelmi erőket mozgósít, és hozzájárul a személyiség belső harmóniájához. A fejlesztés során kialakuló értékrend lehetővé teszi a művészi értékek felismerését, a kritikai gondolkodást és az ízlés formálódását.

Az 1–4. évfolyam sajátos feladatai:

- A csend, a zaj, a zörej elkülönítése.
- Az emberi hang színeinek és a hangszerek hangszínének megismeretése, megkülönböztetése vizuálisan is.
- Tanult dalok felismertetése vokális vagy hangszeres feldolgozásokban.
- Cselekményes zenék bemutatása, tartalmuk szóbeli vagy egyéb társművészetekből kölcsönzött eszközzel való kifejtése.
- Az emocionális érzékenység kifejlesztése.

Zenei hallás és kottaismeret

A zenei hallásfejlesztés célja, hogy aktivizálja az emlékezetet, a zenei képzeletet és a gondolati tevékenységeket. A zenei hallásképzés eredményeként eljuthatunk az önálló zenei gondolkodás kifejlődéséig, mely magában rejti az összehasonlítás, a viszonyítás lehetőségét, a rövid zenei formák felismerését.

A hangzó zene és a kottakép megfeleltetésének kétirányú kapcsolata a zenei műveleti képességek alapja. Ezt a kapcsolatot a zenei olvasás-írás elemi ismerete, a belső hallás fejlesztése teremti meg. A zenei élményből kiinduló elvonatkoztatás a ritmikai és a dallami elemek megismerését, felismerését és csoportos megszólaltatását szolgálja.

Az 1–4. évfolyamon az alapritmusok, ütemfajták és dallammotívumok felismertetése, olvasása és lejegyzése tanári segítséggel lehetséges.

- Lehetőség van a ritmushangszerek megismertetésére, használatára, a ritmikai többszólamúság megalapozására.

- A dalok ritmikai sajátosságainak megjelenítése mozgással, tánccal, kreatív játékokkal javasolt.
- Hangnevek meghatározása a vonalrendszerben a relatív szolmizáció alapján lehetséges.
- Feladat a hang tulajdonságainak megfigyeltetése. A hangmagasság, a hangerő, a hangszín iránti érzékenység fejlesztése. (Ezzel a hangközhallás megalapozása.)
- A hallás utáni éneklés képességének kialakítása.
- A tanult dallamok felismerési képességének kialakítása.
- A dalok szerkezetének hallás utáni megfigyeltetése és felismertetése.

Az ének-zene szak eszközigényei

- ötvonalas aplikációs tábla;
- korongok;
- hordozható CD-s, magnós rádió;
- mindegyik osztály részére CD vagy kazetta;
- 1–2. osztályban munkafüzet.

Tantárgyközi kapcsolatok

Az 1–4. osztályos dalok tartalma nagyban kapcsolódik az alsó tagozatos irodalmi könyvek anyagához. Ezenkívül több alkalommal felhasználhatók a környezetismereti tantárgy oktatásához nem csak a tankönyvekben közölt dalok, hanem a CD, illetve a kazetta anyaga is. Erről részletesebben a kézikönyvben olvashatnak a nevelők.

Ajánlás az értékelési eljárásokra 1–4. osztályig

Az 1–2. osztályban kapjon elsőbbséget a szöveges értékelés. Ennek eldőldeges és főbb szempontjai a következők lehetnek:

Hogyan vesz részt a tanuló a közös éneklésben és játékban?

Mennyire tudja megfigyelni a dallami elemeket, amelyeket a 1–2. osztályban tanítunk?

Mennyire tudja az elsajátított dallami ismereteket kreatíven felhasználni?

A továbbfejlesztés alapjai 2. évfolyamban

Kifejező éneklés. Egyenletes lüktetéshez alkalmazkodó éneklés, járás. Együttműködés csoportos éneklésben, népi játékokban. Saját név meg-

jelenítése (ritmussal és dallammal).

Dallammotívumok csoportos éneklése szolmizációs kézjelről.

Vokális és hangszeres hangszínek felismerése.

Vonós és fúvós hangszerek hangszínének megkülönböztetése egymástól.

1. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 37 óra

Témakörök, tartalmak

Éneklés

Magyar népi mondókák.

Népi gyermekjátékok.

Kis hangterjedelmű magyar népdalok.

Az ünnepkörök dalai (Mikulás, lucázás, karácsony, március 15., anyák napja).

Művészi értékű komponált gyermekdalok (pl.: gyermek és környezete a természeti és emberi környezet témákban).

Zenehallgatás

Tárgyi, környezeti zajok, zörejek.

A hangszínhallás fejlesztése

Énekes anyaghoz kapcsolódó vokális és hangszeres feldolgozások.

Tanult magyar népzenei anyag eredeti felvételen.

Karakterdarabok.

Improvizáció

Tanulói tevékenység

Dalos játékok előadása.

Éneklés szöveggel emlékezetből.

Ismert dallami fordulatok kézjeles éneklése tanári irányítással.

Dalok, mondókák ritmusának meghatározása.

Megfelelő tempóválasztás, tempótartás.

Helyes testtartás, levegővétel alkalmazása.

Megadott hangmagasság (kezdőhang) felismerése, átvétele.

Dinamikai ellentétpárok (halk-hangos) megkülönböztetése.

1-2 perces zenei bemutatás (ismert gyermekdal feldolgozásának) figyelemmel kísérése.

Alapvető tempókülönbségek (gyors-lassú) összehasonlítása.

– Emberi hangfajták hallás utáni megkülönböztetése (gyermek-női-férfi).

– Hangszerek felismerése hangzás alapján (ritmushangszerek, metallofon, furulya, zongora, hegedű). Zenei karakterek hallás utáni megfigyelése.

Témakörök, tartalmak

Dallammodellként: tanult mondókák, gyermekversek, énekes játékok; tanult dallami elemek.

Zenei ismeretek

Dallami elemek: magas-mély képzet, pentaton dallamelemek, szolmizációs szótagok (*szó-mi, lá-szó-mi*).

Ritmikai elemek: egyenletes lüktetés, motívumhangsúly-ütemszűrés, kettes ütem, elemi ritmusértékek (negyedhang és szünetjelek, páros nyolcad), a ritmusvisszhang-felelgetős, az ütemvonal, a záróvonal, az ismétlőjel.

Tanulói tevékenység

- Énekes és ritmikus variációs játék elemi ritmusértékek felhasználásával.
- Énekes párbeszéd-visszhangjáték (névéneklés). Ritmus és dallammotívum variálása.

Olvasás-írás

A vonalrendszer ismerete, tanult pentaton dallamelemek, szolmizációs szótagok (kézjel, betűkotta, hangjegy) elhelyezése vonalrendszerben.

2. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: **55,5 óra**

Témakörök, tartalmak

Éneklés

Népi mondókák.

Népi gyermekjátékdalok, népszokások.

Magyar dalok és rokon népek dalai.

Nemzetiségi és etnikai kisebbségek dalai.

Az ünnepkörök dalai (újzesztendő, farsang, húsvét, iskolai ünnepek).

Műdalok (az életkornak megfelelően válogatva).

Zenehallgatás

Az ünnepkörökhöz tartozó, életkorhoz igazodó szemelvények (vokális-hangszeres).

Tanulói tevékenység

Népi gyermekjátékok, népszokások előadása

Éneklés osztinatóval.

Ritmuskánonok megszólaltatása csoportos osztásban.

Zenei hangsúlyok kifejezése az énekes előadásban.

Pentaton dallamok éneklése, tanulása kézjegyről.

Dallamváltozatok felismerése hallás után.

Újabb zenei együttesek felismerése hangzás alapján (gyermekkar; vonós- és fúvószenekar; hegedű, fuvola, fagott).

Témakörök, tartalmak

A magyar, a tanult kisebbségi és a rokon népek népzenei felvételei.

Gyermekdalok és magyar népzene feldolgozásokban.

Cselekményes zenék.

Improvizáció

Dallammodellként:

Magyar gyermekdalok.

Népzenei-műzenei énekes anyag.

Olvasógyakorlatok.

Zenei ismeretek

Ritmikai elemek: félértékű ritmus- és szünetjel; ritmusosztinato, ritmuskánon; ritmushangszerek.

Dallami elemek: pentaton dallamhangok (*lá-szó-mi, ré-dó-lá*).

Tanulói tevékenység

Különböző karakterek, hangmagasságok hallás utáni megfigyelése.

Egyszerű zenei kérdés-felelet motívumpár hallás utáni felismerése.

– Ritmusosztinato szerkesztése, előadása;

– Ritmusfelelgetős;

– Ritmuskíséret rögtönzése (kötött, pl. osztinato, ill. szabad);

– Irányított improvizáció a zenei kérdés-felelet formájára.

Olvasás-írás

Újjonnan belépő pentaton dallamhangok (kézjel, betűkotta, hangjegy). Első alsó pótvonál. Pentaton hangkészlet elhelyezése különböző magasságokban.

ÚTMUTATÓ

Az első daloskönyvem – ének-zene az első osztályban című tantárgy tanításához

Ádám Jenő amikor 1944-ben befejezte a Módszeres énektanítás az elemi iskolában című tankönyvét, akkor a következő gondolatokat írta le: „Amikor az osztályajtó előtt kilincsre téve kezünket megállunk egyéni életünk minden nehézségét és küzdelmét félretéve, töltsé el lelkünket a gondolat, nem vagyunk a magunkéi, hanem azoké, akik odabent a padok között várnak ránk. Ebben az önmagát önkéntesen áldozó szeretetben rejlik a tanítói hivatás hasznos értelme, szépsége és egyben jutalma is.”

(Ádám Jenő)

Ezekkel a gondolatokkal szeretném indítani az első osztályos ének-zene ÚTMUTATÓ ÉS TANMENETJAVASLATOT, illetve kézikönyvet. Amikor az APÁCZAI KIADÓ vállalkozott az első, második, harmadik, negyedik osztályos ének-zenei anyag összeállítására, tanmenetjavaslat-készítésre, kézikönyvírásra, akkor áttanulmányoztuk az utóbbi 50 évben megjelent tankönyveket, módszertani kiadványokat. Munkánkban igyekeztünk megőrizni mindazokat az értékeket, amelyeket az elmúlt években eredményesen használtunk. Elsősorban arra támaszkodtunk, amit az ének-zene több évtizedes tanítása során munkánkban, gyakorlatunkban az általános iskola alsó tagozatában, felső tagozatában és a zeneiskolában szereztünk.

Szeretnénk felhívni minden tanító-tanár kolléga figyelmét, hogy az itt leírt és közölt zenei anyagot, módszereket nem mereven, hanem mindig az adott osztály képességeinek megfelelően kell alkalmazni. A tankönyvek tartalmilag megfelelnek mind a NAT szellemének, mind pedig a jelenlegi kerettantervi követelményeknek. Az egyes osztályok anyaga dal- és ismeretanyagában egyaránt logikusan egymásra épül.

Újszerű, ami Kodály zenei nevelési elveinek szellemében értékmegőrző, mint zenei kínálat nagy segítséget jelent az azt igénylő tanítónak azáltal, hogy:

- gazdag dalanyaga bőséges választási lehetőséget biztosít,
- a sok gyermekjáték törésmentes átmenethez segíti a kicsiket az óvodából az iskolába,
- a játékdalok segítik a zene iránti vonzalom felkeltését és az alapvető készségek kialakítását,
- a zenehallgatás anyagával jól szolgálja a zenehallgatóvá nevelés ügyét,
- a könyvek logikus szerkezeti felépítése egyfajta rendszerességet jelenthet az anyag feldolgozásában,
- a tankönyvek munkáltató jellege biztosítja a speciális készségek fejlesztésének változatos, de okszerű módjait,
- a készült tanmenet és útmutató a munka tervszerűségének elősegítője,
- az útmutató szakmai segítséget nyújt az azt igénylő kollégáknak.

Az útmutató és a tanmenet használata természetesen nem kötelező, de igény szerint segítséget jelenthet.

A tankönyvek gazdag dalkínálata egyfajta frissítő hatással lehet gyermekeink dalkincsének bővítésére.

Külön kell említést tenni a tankönyvek tartalmáról, melyek a legnagyobb mértékben eleget tesznek a kerettanterv elveiben meghatározottaknak, mert anyagukban bőséges lehetőség van gyermekeink lelki, érzelmi és értelmi nevelésére, s alkalmas nemes ízlésű, lélekben gazdag, szépre és jóra fogékony személyiség kiművelésére. Az anyag az életkori sajátosságok figyelembevételével, logikus felépítésénél fogva hozzásegít a zene eszközeivel a harmonikus személyiség kibontakoztatásához.

Gyermekeink esztétikai nevelését, ez irányú igényét, érzelmi és gondolati gazdagodását, a szerzett ismeretek elmélyítését nagymértékben fokozzák a könyvek nagyon szép és pedagógiai ok- és célszerűséggel

készült illusztrációi. Gyermekünk előtt világossá teszi, hogy a zene éppúgy, mint a művészetek más ága valamilyen tartalom, mondanivaló, erkölcsi tanulság és az élet szépségeinek, az ember és a munka szeretetének kifejezője, s emellett gyönyörködtet, szórakoztat.

A könyvekben lévő dalok összessége a népzene tudomány által elfogadott, művészileg értékes anyag. A szerzők figyelemmel voltak azok eredetiségére, s amelyiknél a gyűjtés helyének nyoma van, azt feltüntették.

Fontos szerepet kaptak az anyagban s annak elrendezésében a népszokások és ünnepek. Ezek sok szép dallammal gazdagították a tanításra szánt anyagot, s talán jól szolgálják gyermekünkben a nemzeti identitás-tudat fejlesztését.

A magyar gyermekdalok mellett a harmadik osztálytól már helyet kaptak a szomszéd és rokon népek dalai is.

A tankönyvekben újszerű és öröndetes az a mód, miszerint egy-egy óra anyagához kapcsolódva szinte szükségessé teszi az előző években tanult dalok ismétlését.

A tanult és énekelt dalokhoz logikusan kapcsolódik a zenehallgatás anyaga, mely kazettán és CD-n a kollégák rendelkezésére áll, s reményeink szerint hozzájárul gyermekünk zenei műveltségének megalapozásához. A többi már azon múlik, hogy ki áll a gyermekek előtt!

Az első osztályos ének-zene tankönyv 43 oldalnyi anyagot tartalmaz, amit 37 órában kell feldolgozni, nem kötelező jelleggel, hanem válogatva az itt közreadott dalokból, készségfejlesztő gyakorlatokból és játékokból.

A tankönyv minden oldaláról rövid „használati utasítást” közöl a kézikönyv a tanmeneti javaslattal teljes összhangban.

Az első osztályban az évi óraszám: 37

Nota Bene: Az első évfolyam végén a kerettanterv nem határoz meg a továbbhaladáshoz feltételt, az első és a második évfolyamot egy fejlesztési szakasznak tekinti. Ebből kiindulva mindenki szabadon döntheti el, hogy mennyi anyagot dolgoz fel az első osztályban. Az első osztályos daloskönyvben szerepel a *dó* hang tudatosítása, de ha valaki úgy látja jónak ezt a második osztályban is ráér megtanítani. Természetesen annak sincs semmi akadálya, hogy az egész tankönyv anyagát valaki az év folyamán **37** órában megtanítsa.

3. oldal: **Hívogat az iskola**

A legfontosabb feladatunk az, hogy az óvodából az iskolába átlépő gyerek az új közösségben is jól érezze magát. Ehhez az ének-zene óra a legkiválóbb alkalom, hogy azt jól megszervezve igazi közösséggé formálódjon. Ne az legyen a legfőbb célunk, hogy a tanulókat egyénileg énekeltetve kíváncsiak legyünk a tanulók hallására. Az óvodában tanult énekek és játékok élményszerűen, a gyermekek kívánságait fegyelembé véve történjenek az első órákon. Nem kötelező a javasolt dalokat énekelteni. Tanítsuk meg hallás után a Hívogat az iskola c. dalt a tankönyv kötetje alapján. A „Dínomdánom dobot vernek” című játékot is játsszuk el a leírás alapján!

Nagy jelentőséget tulajdonítok már kicsi korban a zenehallgatásnak, ezért a régi anyag mellett újjal szeretném gyarapítani a tanulók ismereteit. Szeretném, ha az első osztályban a gyerekek a különböző hangeffektusokkal megismerkednének, valamint fontos feladatnak tartom azt, hogy gyakorlatot szerezzenek az improvizációk során a viszonylag élethű utánzásban. A környezeti zajokkal való ismerkedések fokozatosan haladnak a „kinti” utcai, gépi környezet zajaitól a humán, emberi, közvetlen környezet felé.

A későbbiek során, amikor a tanulóknak már fél értékű vagy egész értékű hangjegyeket kell leírni, *jó lenne, ha a ritmusdiktálást egy olyan hangszeren szólaltatnánk meg (furulya, síp), ami jól érzékelteti a fél vagy egész érték hosszúságát.*

Játsszuk el a mondókát a tankönyvben lévő leírás alapján.

Zenehallgatás: Figyeltsük meg a tanulókkal az autó, a repülő, a lovas-kocsi és a lovasszán közlekedési eszközök hangját!

9. oldal: **Szólj síp, szólj!**

Tanítsuk meg a dalt *hallás után*, és figyeltsük meg a második ütemben lévő szünetet! Gyakoroltassuk a szünetjel írását a tankönyv megadott feladatával, és tudatosítsuk a tanulókkal, hogy a negyed (tá) egyenlő egy negyed szünettel!

A zenehallgatás során folytassuk az utca hangjai sorozatból a következő munkagépek zajaival: traktor, kombájn, fűnyíró.

10. oldal: **Gólya, gólya gilice**

Tanuljuk meg a dalt *hallás után*, és végezzünk hozzá ritmikus mozdulatokat!

A tankönyv 1. feladatában a következő ritmust diktáljuk:

Zenehallgatás során figyeljük meg a nem utcai közlekedési eszközök hangjait: repülőgép, motoros csónak, motoros hajó, csónak, vonat, űrhajó.

Mozdony a zenében G. Miller zenekar.

11. oldal: **Én kis kertem**

Tanuljuk meg *hallás után* a dalt és énekeljük szöveggel! Az éneklés közben figyeltsük meg a két különböző hangmagasságot! Ezt a testünk mozgásával is kísérhetjük. Ha egyenesen állunk, ez lesz a magasabb hang, ha kissé leguggolunk, ez a mélyebb hang. Nevezzük el a két különböző hangot: a *magasabbik lesz a „szó”, a mélyebbik a „mi”.*

Tanuljuk meg írni betűjelét:

szó = betűjele: s, mi = betűjele: m

A következő ritmust diktáljuk:

12. oldal: **szó - mi a vonalon**

Az óra elején ismételjük át a tanult dalokat, majd ismerkedjünk meg az öt vonallal!

Írassunk egy sor szó hangot a második vonalra, és írassunk egy sor mi hangot az első vonalra. Az alábbi ritmust diktáljuk:

A *zenehallgatás* során figyeltsük meg a *baromfiudvar lakóinak* hangjait, tyúkok, kakas, kiscsibék, pulykák, libák hangját!

Lakner T.–Weöres S.: Réti csiga r. Szélkiáltó együttes.

13. oldal: **szó - mi a vonalközben**

Ismételjük a tanult dalokból és játékokból, majd ismerkedjünk meg a négy vonalközzel.

Gyakoroljuk a szó hang írását a harmadik vonalközben, és a mi hang írását a második vonalközben. Hívjuk fel a tanulók figyelmét arra, hogy *a harmadik vonaltól fölfelé a hangjegyek szárát lefelé húzzuk, a harmadik vonaltól lefelé a hangjegyek szárát fölfelé húzzuk*. A daloskönyv rajza ezt kitűnően illusztrálja.

Ritmusdiktálás a következő legyen:

A zenehallgatás során hallgassuk meg *Banchieri Az állatok rögtönzött ellenpontja* című művét és figyeltessük meg, mely állatok hangját utánozza az emberi hang (macska, kucor, kutya).

Az órát hangulatos játékkal zárjuk: Gólya viszi a fiát...

14. oldal: **Hull a pelyhes**

Tanítsuk meg a dalt hallás után, majd énekeltezzük **tá - szün** ritmuskísérettel!

A gyakorlás során másoltassuk le a tankönyvben lévő dallamot, és gyakoroltassuk a hangjegyek szárainak föl-, illetve lefelé történő írását!

Zenehallgatás: Hallgassuk meg Mozart C-dúr zongoravariációjának részletét, és figyeltessük meg a *zongora* hangszínét!

15. oldal: **Ég a gyertya, ég**

Játsszuk és énekeljük el a dalt!

A készségfejlesztés során másoltassuk le a tankönyvben található dallamot, hogy tovább gyakoroljuk a hangjegyek szárainak helyes írását.

A tankönyv leírása alapján játsszuk el a mondókát!

16. oldal: **Mit játszunk?**

Énekeljük és játszunk el a dalt! A játék leírása a tankönyvben található. A következő ritmust diktáljuk a tanulóknak:

Gyakoroltassuk a tanulókkal a **szó - mi** hang írását a vonalrendszerben! A szó a második vonalközben, a mi az első vonalközben lesz.

A zenehallgatás során hallgassuk és figyeltessük meg *Saint-Saëns Állatok farsangja* művében a tyúkok és kakasok ábrázolását.

17. oldal: **Án, tán, ditijom**

Énekeljük és játszunk el az *Án, tán, ditijom* című játékot!

A következő ritmust diktáljuk:

Gyakoroljuk a *szó* és *mi* hang írását vonalra!

A szó a második vonalon, a mi az első vonalon legyen!

A zenehallgatás során tovább figyeljük az állatok ábrázolását a zenében.

Saint-Saëns Állatok farsangja című művében a hosszú fülű személyiségek című részlettel. (A tétel a szamarakat ábrázolja.)

18. oldal: **Készüljünk a karácsonyra!**

Tanítsuk meg hallás után a *Kirje-kirje* karácsonyi dalt, mindhárom versszakkal!

Hangulatossá tehetjük óránkat, ha a dalt háromszöggel (triangulummal) kísérik tá - szün ritmussal.

Karácsonyi hangulatot tudunk teremteni az órán, ha ismert karácsonyi dalokat hallgatunk a tanulókkal. (Mennyből az angyal)

Énekeljük is el!

19. oldal: **Kis karácsony**

Tanuljuk meg hallás után a *Kis karácsony* című ismert dalt! Kísérik a dalt fém háromszöggel (triangulummal), a tankönyvben megadott ritmusokkal tá - szün - szün, vagy szün - tá - tá.

Az óra végén *hallgassunk karácsonyi dalokat!* (A kis Jézus megszületett)

Énekeljük is el!

20. oldal: **Hinta-palinta**

Tanuljuk meg hallás után a *Hinta-palinta* című gyerekjátékot! A következő ritmust diktáljuk:

Gyakoroljuk a szó és mi hangok éneklését kézzelről és próbáljuk ki, hogy tanulóink a megadott ritmusra milyen dallamot tudnak kitalálni a szó és mi hangokkal. A kerettanterv nagy hangsúlyt fektet az improvizációra. Használjuk ki a könyv 3. feladatát: megadott ritmusra változatosan gyakoroljuk a *szó* és *mi* hangot.

21. oldal: **Süss fel, nap**

Tanuljuk meg a dalt ritmikus mozgással hallás után, a szó hangra egyenesen álljunk, a lá hangra felemeljük a kezünket! Ezzel jól érzékeljük, hogy a szónak a lá a felső szomszédja.

Gyakoroltassuk a lá és a szó betűjének használatát!

Tanítsuk meg a lá-t kézzelről énekelni!

22. oldal: **Húzz, húzz, Katica**

Tanuljuk meg játékkal a dalt és énekeltesük szolmizálva kézzelről, majd a tankönyv kottájáról. A következő ritmust diktáljuk:

Zenehallgatás: Állatok ábrázolása a zenében: *Prokofjev Péter és a farkas* című műve alapján. A részletben figyeljük meg Péter, a kismadár, a kacska és a farkas ábrázolását!

23. oldal: **Cicuskám, kelj fel**

Tanítsuk meg a dalt szöveggel, majd szolmizálva betűs kottáról!

A tankönyvben lévő betűs kottát egyenesen, lassan, kézzel segítségével énekeltesük el! A következő ritmust diktáljuk:

Zenehallgatás során ismételjük át azokat a részleteket, amelyeket eddig hallgattunk *Prokofjev Péter és a farkas* című művéből. A mai órán figyeljétek meg a macska, a vadászok és a nagyapa ábrázolását!

24. oldal: **Körtéfa**

Énekeljük és táncoljuk el a dalt! Ritmusírásra a következő ritmust diktáljuk le:

A *szó* és a *lá* hangokat írassuk le vonalrendszerbe, *szó* a második vonalközben, *lá* a harmadik vonalon legyen!

A leírás után énekeljük el szolmizálva!

25. oldal: **Csíp, csíp, csóka**

Tanítsuk meg a dalt hallás után és játsszuk el!

Énekeljük el betűs kottáról, majd szolmizáljuk kottáról!

Másoltassuk le a dal első négy ütemét!

26. oldal: **Bújj, bújj, zöld ág**

Énekeljük és játsszuk el a dalt! A következő ritmust diktáljuk le:

Gyakoroltassuk tovább a *szó*, a *lá*, a *mi* hang írását öt vonalra.

szó = 3. vonalköz, *lá* = 4. vonal, *mi* = 2. vonalköz.

Zenehallgatás során figyeljétek meg az otthoni zajokat, az evőeszközök és a poharak koccanását, a víz forrását, a háztartási gépek zaját, a porszívó, a hűtőszekrény hangját!

27. oldal: **Kiskacsa fürdik**

Tanítsuk meg *hallás után* a dalt, énekeljük és játsszuk el! A tankönyvben lévő feladatokat oldjuk meg értelemszerűen, majd a *zenehallgatás* alkalmával figyeljétek meg a tanulókkal a *fürdőszoba hangjait*: a hajszárító, a mosógép, a centrifuga, a villanyborotva hangját, a zubogó víz zaját!

28. oldal: **Gyertek, lányok ligetre**

Tanítsuk meg hallás után a dalt és énekeljük el kézzelről szolmizálva, majd betűs kottáról! Ezen az órán tudatosítjuk tanulóinkkal az ismétlőjel használatát. Gyakoroltassuk ennek írását!

Játsszuk el a dalt a tankönyvben található leírás alapján!

29. oldal: **Játsszunk szó - lá - mi hangokkal!**

Az órán énekeljük és játsszuk el az elmúlt időszakban tanult gyermekjátékokat és dalokat!

Gyakoroljuk a *szó*, *lá*, *mi* hang éneklését kézzelről, illetve írását a tankönyvben megadott kezdőhangok alapján!

Ritmusdiktálás a következő legyen:

A dallamírásnál a következő dallamot lalázzuk:

SZ **!** **SZ** **m** **!** **SZ**

Zenehallgatás során figyeljük meg az este hangjait: a tücsök, a galambdúc, az erdő hangjait! Hallgassuk meg Kodály Zoltán *Esti dalát!*

30. oldal: **Iglice, szívem**

Énekeljük és játsszuk el a dalt!

Ritmusdiktálás a következő legyen:

Zenehallgatás: Figyeltessük meg az est hangjait C. Debussy: *Gyermekkuckó – Az elefánt bölcsődala* c. műben.

31. oldal: **Éliás, Tóbiás**

Tanítsuk meg a dalt *hallás után 3 versszakkal* és figyeltessük meg az új hangot, a dó-t! *Nevezzük el a szó, mi, dó hangokat 3 jó barátunk!* Figyeltessük meg a tankönyvben a **szó, mi, dó**-t, a három jó barátot, hogy hogyan helyezkednek el a vonalon!

Gyakoroltassuk az új hang betűjelét, írását! Az írással párhuzamosan gyakoroltassuk a kézjelét is!

32. oldal: **Nemzeti ünnepünk: március 15.**

Tanítsuk meg Kodály Zoltán *Fényes napsugár...* című művét *hallás után* a tanulóknak mind a két versszakával!

Hangulatosabbá tudjuk tenni az óránkat, ha a dalhoz osztinátó ritmusokat tapsoltatunk.

a) egyenletes negyedeket,

b) tá - szün ritmust,

c) a dal ritmusát.

Dallamírás **l, s, m** hangokból lallázva:

Ritmusírásra:

33. oldal: **Aki nem lép egyszerre**

Tanítsuk meg a dalt *hallás után*, énekeljük szolmizálva, betűs kottáról, kézjelről, majd öt vonalról!

Figyeltessük meg a szó, mi, dó-t, a három jó barátot a vonalközben!

Kottázzuk le a tankönyvben megadott feladat alapján!

34. oldal: **Hold, hold, fényes lánc**

Tanítsuk meg a dalt *hallás után* és tapsoljunk hozzá ostinato ritmusokat, amik a tankönyvben le vannak írva!

Ritmusdiktálás:

Ritmusfelelgetéskor (tankönyv 2. feladat) a lányok és a fiúk alkossanak külön csoportot.

40. oldal: **Kis kece lányom**

Tanuljuk meg a dalt *hallás után*, és énekeljük el szöveggel!

Álljunk körbe, állítsunk a kör közepére egy tanulót, fogjuk meg a kezünket és lassú, egyenletes lépéssel énekeljük a dalt.

A „Mondom, mondom...” résznel a kör megáll, tapsoljunk egyenletes negyedeket, és a körben lévő gyerek párt választ magának, akivel körbe forog.

Ritmusírás a következő legyen:

Zenehallgatás: Hallgassuk meg *Bartók Béla: Gyermekeknek* sorozatából a *Kis kece lányomat!*

41. oldal: **Itt a köcsög**

Énekeljük és játsszuk el: **Itt a köcsög, mi van benne?**

A játék leírása a tankönyvben található. A tankönyv 2., 3. és 4. gyakorlatának megoldásával gyakoroljuk az eddig tanult ismereteket.

L. Mozart: Gyermekszimfóniájának meghallgatásával adjunk feladatot a tanulóknak.

Figyeljék meg, hogy milyen gyermekjátékokat utánoznak a hangszerek, illetve milyen gyermekjátékok szólnak meg a műben. (Kereplők, sípok...)

42. oldal: **Keren, kerem, kása**

Énekeljük és játsszuk el: *Keren, kerem, kása* című dalt!

Leírása a tankönyvben található.

Ritmusírás a következő legyen:

Dallamdiktálás a következő legyen:

A felelgető éneklésnél osszuk két csoportra az osztályt, és *gyakoroljuk a lá, szó, mi, dó hangok éneklését.*

43. oldal: **Mit tanultunk?**

Ismételjük a tanult játékokat és dalokat! Tapsoljuk le a dalok első két ütemének ritmusát, és erről próbálják felismerni azt!

Ritmusdiktálás a következő legyen:

A tankönyv 3. feladatában gyakoroljuk a lá, szó, mi hangok vonalrendszerbe írását. A 4. feladat megoldásakor a tanulók önállóan alkossanak kettes ütemeket!

44. oldal: **Mit tanultunk?**

Ismételjük a tanulók kívánságai alapján az eddig tanult játékokat és dalokat!

Ritmusdiktálás a következő legyen:

Dallamírás: *szó, mi, dó* hangokkal a következő legyen:

Helyezzék el a fenti dallamot kétféleképpen a vonalrendszerben!

45. oldal: **Nyári táborozásra**

A Kis kece lányom dallamára énekeltesük el a „Szellő zúg távol” című dalt, amit a *nyári tábortűznél* szoktak énekelni. A *szövegét az 1930-as években Márkus Miklós írta*. Az itt közölt mindkét versszak az *ő eredeti szövegét tartalmazza*.

Zenehallgatás: Bárdos Lajos: Tábortűznél

46. oldal: **A legkedvesebb dalaim**

A tanulók önállóan töltsék ki. Az ügyesebbek rajzolhatnak is.

JÓ MUNKÁT KÍVÁNOK!

Süle Ferenc, a könyv szerzője

TANMENETJAVASLAT

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
1.	Az óvodában tanult dalok éneklése			A dalok játéka	
2.	Kiolvasók és játékok Dínomdánom ☐ Hívogat az iskola ☐	Egyenletes járás és tapsolás	Egyenletes járás és tapsolás	A dal játéka	Az utca hangja: I A városi utca csúcsforgalomban Járművek és emberek az utcán Járművek hangjai
3.	Kiolvasó és játék Tűzet viszek ☐	Egyenletes járás és lüktetés Egyenletes taps	Mf.:3. o.	A dal játéka	Az utca hangjai II. 1. Egy jármű hangja 2. Több jármű hangja
4.	Játsszunk! ☐	A hangsúlyos és hangsúlytalan hangok megfigyelése	A (negyed) hangjegy tudatosítása és írása Ütemvonalak írása	A dal játéka	Az utca hangjai III. Tempóváltásokkal járó hangjelenségek
5.	Esik az eső ☐	$ = \square$ A negyed (tá) és nyolcad (titi) tudatosítás tapsolás	A $\square$ hangjegy írása, elhelyezése ütemekben Mf.: 4. o.	Éneklés ritmikus mozgással	Tempóváltásokkal járó hangjelenségek
6.	Kék selyemkendő ☐	A és $\square$ értékű hangjegyek írása	Kettes ütemek alkotása: és $\square$ Mf.: 5. o.	A dal játéka	Az utca hangjai IV. Különleges hanghatások megfigyelése duda, sziréna, harang
7.	Hajlik a meggyfa ☐	Ritmusírás két ütemenként $ \square$	Ritmusírás és ritmusalkotás Mf.: 6. o.	A dal játéka	Az utca hangjai V. Mai és a régi közlekedési eszközök hangjai
8.	Szólj síp, szólj! ☐	$ \square$ és a $\sphericalangle$ tudatosítása	A $\sphericalangle$ szünetjel íratása Elhelyezése a kettes ütemben Mf.: 7. o.		Az utca hangjai VI. A munkagépek zajai

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
9.	Gólya, gólya gilice ○	A □ és ∑ szó-mi (kézjele is)	A három zenei elem írása. Ritmus-írás két ütemenként Mf.: 8. o.	Gólya, gólya gilice ○	A nem utcai közlekedési eszközök hangjai Mozdony a zenében Glenn Miller zenekar
10.	Én kis kertem ○	A szó-mi a vonalon ritmus és hangjegy írása	Mf.: 9. o.	A tanult játékok ismétlése	Lakner Tamás – Weöres Sándor: Réti csiga (részlet)
11.	Szó-mi a vonalon	A szó-mi a vonalközben Ritmus, hangjegy írása	A szó-mi hang írása vonalra Ritmusírás Mf.: 10. o.	Gólya viszi a fiát ○ 13. oldal	Egyéb állathangok Banchieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja
12.	Szó-mi a vonalközben	A szó-mi vonalon és vonalközben	A szó-mi írása vonalra és vonalközbe. Ritmusírás Mf.:11. o.	Ég a gyertya ég □ 15. oldal	Állathangok a zenében Muszorgszkij: Kiscsibék tánca a tojáshejban Saint-Saëns: Állatok farsangja
13.	Hull a pelyhes ○	A tanult ritmusértékek □∑ és a két hang, szó-mi gyakorlása	Ritmusírás és betűs kotta 5 vonalra helyezése Mf.: 12. o.	Mit játszunk, lányok? ○ Án, tán diti jom △ 16–17. oldal	Mozart: C-dúr Zongoravariáció Kv. 300 (részlet)
14.	Készüljünk a karácsonyra! Kis karácsony Kirje, kirje	A tanult ritmusértékek □∑ és a két hang, szó-mi gyakorlása	Ritmusírás ∑∑ ∑ Osztinató a dalhoz Mf.: 13. o.	Az előző órai játékok	Karácsonyi dalok Mennyből az angyal A kis Jézus megszületett

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
15.	Süss fel, nap □	Az új hang, a lá tudatosítása (kézjel is) Az eddig tanult szó-mi hangok gyakorlása	Ritmusírás Dallamkitalálás szó és mi hangokkal Mf.: 15. o.	Hinta-palinta (20. oldal) ○	Figyeljük meg az állatok ábrázolását Prokofjev Péter és a farkas c. művében!
16.	Cicuskám, kelj fel ○	Az új hang gyakorlása	Ritmusírás □∑ A sz és lá kézjelről Mf.: 17. o.	Húzz, húzz, Katica △ (22. oldal)	Prokofjev: Péter és a farkas (részletek)
17.	Csíp, csíp, csóka ○	A szó-lá-mi hangok összekapcsolása	Ritmusírás: Helyezzük vonalrendszerbe a szó-lá és a szó-lá-mi hangokat! Mf.: 18. o.	Körtéfa △ (24. oldal)	A lakás, az otthon hangjai: Az előző órák anyagának ismétlése
18.	Bújj, bújj, zöld ág □	A szó-lá-mi és a □∑ gyakorlása	Ritmusírás és 5 vonalra kottázás Mf.: 19. o.	A dal játéka	A konyha zajai A háztartási gépek zajai Schober-Sebők: Luise főz
19.	Kiskacsa fürdik □	Játsszunk a szó-lá-mi hangokkal!	Írjuk le 3-féle képpen a vonalrendszerbe sz = 3. sz = 2. sz = 4. vonal Dallamkitalálás szó-lá-mi hangokból Mf.: 20. o.	A dal játéka	A fürdőszoba hangjai Vivaldi: g-moll concerto (La Notte)
20.	Gyertek, lányok ○	Az ismétlőjel megismertetése	A szó lá mi hangok írása és gyakorlása betűs kottáról öt vonalra és kézjelre (29. oldal) Mf.: 21. o.		Az este hangjai Kodály: Esti dal
21.	Iglice, szívem □	A □∑ gyakorlása és alkalmazása	Ritmusírás, éneklés betűs kottáról lá-szó-mi Mf.: 22. o.	A dal játéka	Debussy: Gyermekkuckó(részl.) Az elefánt bölcsődala

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
22.	Éliás, Tóbiás □	Az új hang, a dó megfigyeltetése és tudatosítása Betűjele: dó Kézjel A dó a vonalon	A dó betűjelének írása Mf.: 23. o.		
23.	Nemzeti ünnepünk: március 15. Fényes napsugár ○	Az egyenletes negyed és a Σ ritmus tapsolása a dalhoz	Az osztinató ritmus alkalmazása		
24.	Aki nem lép egyszerre ○	A dó megfigyeltetése a vonalközben	A szó-mi-dó hangok kottázása vonalközben Mf.: 14. o.		
25.	Hold, hold fényes lánc □	A □ Σ ismétlő gyakorlása Ritmusok a dalhoz	Éneklés 5 vonalról A három jó barát a vonalon Mf.: 24. o.	Ritmikus játék a dalhoz	Keresztény Béla–Weöres Sándor: Táncol a hold Debussy: Holdfény (részlet)
26.	Konkolylevél ○	A □ Σ A lá-szó-mi-dó gyakorlása	Ritmusírás két ütemenként Mf.: 25. o.	Ismétlés, a tanult játékok	L. Mozart: Gyermekszimfónia (részlet)
27.	Fehér liliomszál ○	A □ Σ és a lá-szó-mi	Ritmusírás. Vonalrendszerbe helyezés kétféleképpen sz = 3. vk. sz = 2. v. Mf.: 26. o.	A dal játéka	
28.	Recse, recse, pogácsa ○	A □ és a lá-szó-mi-dó gyakorlása	Betűs kotta 5 vonalra helyezése sz = 4. vonal Mf.: 27. o.	Az előző dal játéka	
29.	Köszöntések édesanyátokat! Orgona ága ○	A □ Σ	Ritmusírás diktálás után		

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
30.	Hová mégy, te □	A □ gyakorlása	Ritmusfelelgetés Mf.: 28. o.	Játsszuk el a dalt szereposztásban!	
31.	Kis kece lányom □	A és □ gyakorlása	Ritmusdiktálás két ütemenként Mf.: 29. o.	A dal játéka	Bartók Béla: Gyermeknek Kis kece lányom
32.	Itt a köcsög Játsszunk! △	□ ∑ és a lá-szó-mi dó gyakorlása	Éneklés betűs kottáról, kézjelről. Dó a vonalközben	A dal játéka	
33.	Keren, kerem, kása △	□ ∑ lá-szó-mi hangok gyakorlása	Ritmusdiktálás Dallamdiktálás szó lá és mi hangokkal Felelgetős	A dal játéka	
34.	Mit tanultunk?	A □ ∑ és lá-szó-mi- dó	Ritmusírás Írás 5 vonalra l sz m hangokat Felelgető éneklés Mf.: 30. o.	Keren, kerem, kása △	
35.	Mit tanultunk? A törzsanyag dalainak ismétlése	szó-mi-dó a három jó barát	Ritmus- és dallamírás		Bárdos Lajos: Tábortűznél
36.	Nyári táborozásra dalosjátékok	□ ∑ lá-szó-mi-dó	Ritmus- és dallamírás	Szabodon választott	Szabodon választott

Száma a CD-n	Óra	Zenehallgatási anyag az 1. osztályban	Idő
1.		Hívogat az iskola	10"
2.		Dínomdánom	9"
3.		Tüzet viszek	11"
4.		Esik az eső	9"
5.		Kék selyemkendő	10"
6.		Hajlik a meggyfa	12"
7.		Szólj síp, szólj!	16"
8.		Gólya, gólya, gilice	18"
9.		Én kis kertterteltem	14"
10.		Gólya viszi a fiát	6"
11.		Hull a pelyhes	34"
12.		Ég a gyertya	8"
13.		Mit játszottunk?	7"
14.		Án, tán ditíjom	9"
15.		Kirje, kirje	49"
16.		Kis karácsony	27"
17.		Hinta-palinta	24"
18.		Süss fel, nap	9"
19.		Húzz, húzz, Katica	15"
20.		Cicuskám	5"
21.		Körtéfa	19"
22.		Csíp, csíp, csóka	12"
23.		Bújj, bújj	26"
24.		Kis kacska	22"
25.		Gyertek, lányok ligetre	18"
26.		Iglice, szívem	31"
27.		Éliás Tóbiás	34"
28.		Fényes napsugár	17"
29.		Aki nem lép egyszerre	8"
30.		Hold, hold	9"
31.		Híd alatt	22"
32.		Konkolylevél	10"
33.		Fehér liliumszál	26"
34.		Recse, recse	13"
35.		Orgona ága	33"
36.		Hová mégy, te kis nyulacska	55"
37.		Kis kece lányom	31"
38.		Itt a köcsög	10"
39.		Keren, kerem, kása	10"
40.	2. óra	Az utca hangja, városi utca csúcsforgalomban: – Járművek és emberek az utcán – Járművek hangjai	1'13"
41.	3. óra	Az utca hangjai: – Egy jármű hangja – Több jármű hangja	56"
42.		Tempóváltással járó hangjelenségek: – Traktor elindul, lassan elmegy – Traktor elindul, gyorsan elmegy	46"

Száma a CD-n	Óra	Zenehallgatási anyag az 1. osztályban	Idő
43.	5. óra	Tempóváltással járó hangjelenségek: – Traktor elindul, lassan elhalad – Traktor elindul, gyorsan elhalad	48"
44.	6. óra	Különleges hanghatások megfigyelése: – autó dudája, szaggatott – sziréna – harang	46"
45.	7. óra	Mai és régi közlekedési eszközök hangjai: – autó gyorsan elhalad – repülőgép elhalad – lovas kocsik elhalad – lovas szán elhalad	1'12"
46.	8. óra	Munkagépek zajai: – traktor – kombájn – fűnyírógép	1'11"
47.	9. óra	A nem utcai közlekedési eszközök hangjai: – repülőgép – motoros csónak – motoros hajó – csónak – vonat – úrhajó	2'16"
48.		– mozdony a zenében (G. Miller zkr: Chattanooga Choo Choo)	1'01"
49.	10. óra	A baromfiudvar lakóinak hangjai: – tyúkok – kakas – pulykák – tyúk csibékkel – libák	1'13"
50.		Lakner Tamás – Weöres Sándor: Réti csiga	2'12"
51.	11. óra	Egyéb állathangok: – kecskék – borjak – macskák verekednek	30"
52.		Banchieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja	1'18"
53.	12. óra	Állatok a zenében: – M. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscesibék tánca a tojáshejben	1'20"
54.		Saint-Saëns: Az állatok farsangja – Oroszlán bevonulási induló (részlet)	1'05"
55.	13. óra	Saint-Saëns: Az állatok farsangja – Tyúkok, kakasok	45"
56.		Szamarak (hosszúfülű személyiségek)	41"
57.	14. óra	Karácsonyi dalok: – Mennyből az angyal	3'08"
58.		– A kis Jézus megszületett	1'14"

Száma a CD-n	Óra	Zenehallgatási anyag az 1. osztályban	Idő
59.	15. óra	Sz. Prokofjev: Péter és a farkas – keresztmetszet (<i>a teljes felvétel: Hungaroton Classic HCD 4002</i>)	11'02"
60.	16. óra	Sz. Prokofjev: Péter és a farkas (részletek, témák) – Péter	39"
61.		– a kis madár	20"
62.		– a kacska	25"
63.		– a macska	17"
64.		– a nagyapó	48"
65.		– a farkas	49"
66.		– a vadászok	32"
67.	17. óra	A lakás, az otthon hangjai: A konyha zajai: – evőeszköz csörgése – pohárkoccanás – forr a víz	58"
68.		Schöber Tanás – Sebők Gábor: Luise főz	1'44"
69.		A háztartási gépek zajai: – porszívó – hűtőszekrény – turmixgép – kávéőrölő	1'14"
70.	18. óra	Az előző óra anyagának ismétlése	
71.	19. óra	A fürdőszoba hangjai – hajszárító – mosógép – centrifuga – villanyborotva – folyik a víz a csapból – folyik a víz a zuhanyból	1'46"
72.	20. óra	A. Vivaldi: G-moll concerto II. tétel (La Notte) (<i>Az éjszaka</i>)	2'00"
73.		Az este hangjai: – tücsök – éjszaka – galambdúc – erdő	1'08"
74.	21. óra	Kodály Zoltán: Esti dal	2'24"
75.	22. óra	C. Debussy: Gyermekkkuckó – Az elefánt bölcsődala (részlet)	2'06"
76.	23. óra	Együtt a család rádiószignálok: Kossuth, Bartók rádió	50"
77.	24. óra	– menetelés – egyenletes	16"
78.	25. óra	Keresztény Béla – Weöres Sándor: Táncol a Hold	2'20"
79.	27. óra	C. Debussy: Holdfény (részlet)	2'05"
80.	32. óra	L. Mozart: Gyermekszimfónia (részlet)	46"
	33. óra	Zenehallgatás tetszés szerint	
	36. óra	Összefoglaló zenehallgatás Bárdos Lajos: Tábortűznél	1'39"

5. oldal: **Anyám, édesanyám**

Kezdő dalcsozor a tankönyvben található. Tanítsuk meg a dalt *hallás után*, majd tapsoljunk a dalhoz egyenletes negyedeket, a dal ritmusát és tá-szüin kíséretet.

Énekeljük le a tankönyv 3. sz. gyakorlatát betűkottáról!

6. oldal: **Ti csak esztek, isztok**

Kezdjük az órát az első osztályban tanult dalokkal, majd tanuljuk meg *hallás után* a dalt! *Emeljük ki külön az „Ez nem szép” ritmusát énekkel együtt*, és figyeltesük meg az utolsó hang hosszúságát! Tudatosítsuk az új ritmusértéket, melynek neve *táá = két tá-val!*

Gyakoroljuk ennek írását felfelé húzott szárral, lefelé húzott szárral! Figyeltesük meg, hogy a *táá két negyedet ér*, és a kettes ütemben önállóan fordul elő.

Az újfajta zenehallgatási anyagban a természeti ritmus megfigyeltetésével kezdjük. Figyeltesük meg a kazettán, CD-n: reggel az erdőben, verebek, cinegék.

12. oldal: **Méz, méz, méz**

Kezdjük az órát a tankönyvben található *dalcsozorral*. Tanuljuk meg *hallás után* és játsszuk el a „**Méz, méz, méz**” című gyerekjátékot. A játék leírása a tankönyvben található.

Figyeltesük meg újra: a 3. „*méz*” szó ugyanolyan hosszú, mint az *első, második együtt*.

Gyakoroltassuk a **táá**, *félértékű hangjegy tapsolását és írását* a tankönyvben megadott példák alapján!

Zenehallgatás során folytatjuk a természeti ritmus megfigyelését: *varjú, mátyásmadár, erdei hangzavar*. Hallgassuk meg Kodály Zoltán *Méz, méz, méz* című kórusművét. Figyeltesük meg a gyermekkar hangszínét.

13. oldal: **Hervad már a lombnak**

A kezdő dalcsozor a tankönyvben található, és az első osztályos dalokat ismétljük vele. Tanítsuk meg a dalt *hallás után* mind a négy versszakával! Tudatosítsuk ezen az órán a tanulókkal a *félértékű szünetjelet*, és gyakoroltassuk annak írását a tankönyvben megadott példák alapján! *Figyelem! A félértékű szünetet a kottában a 3. vonalra írjuk!*

Zenehallgatás során A. Vivaldi: *Négy évszak – Ősz – I. tétel* részletét hallgassuk meg. Figyeltesük meg a vonószenekear és a hegedű hangszínét!

14. oldal: **Elvesztettem zsebkendőmet**

Kezdjük az órát az első osztályos dalcsozorral, énekeljük és játsszuk el a dalt!

Ritmusdiktálás a következő legyen:

Próbáljuk meg elénekelteni és eltapsoltatni a tankönyv 3. számú felelgetős gyakorlatát! A 4. számú feladatban a szó mi dó hangok – a három jó barát – kotta írását gyakoroltassuk vonalközben!

Zenehallgatás előtt beszéljünk a tanulókkal, hogy kik jártak szüneten, meséljék el a szünet vidám hangulatát, és utána hallgassuk meg Vivaldi *Négy évszak – Ősz – III. tétel* részletét (*vadászat*).

Figyeltesük meg hogyan ábrázolja a zene a vadászatot!

10. oldal: **Cifra palota**

Kezdjük az órát a tankönyvben található dalcsozorral! Tanuljuk meg a dalt *hallás után!* Figyeltesük meg a tankönyv 2. számú feladatában, hogy a dó az első pótvonalon helyezkedik el! Gyakoroljuk ennek írását!

Zenehallgatás: Hallgassuk meg Kodály Zoltán *Pünkösdlő* című kórusművének egy részletét.

VAGY

39. oldal: **Mi van ma?**

Kezdjük az órát a tankönyvben található dalcsokkal!
Tanítsuk meg a dalt *hallás után* mindkét versszakkal!
Ritmusdiktálás a következő legyen:

Gyakoroljuk a *szó-mi-ré-dó* hangok éneklését a tankönyvben található betűs kotta segítségével!

Zenehallgatás: Hallgassuk meg Kodály Zoltán *Pünkösdlő* című kórusművének azt a részletét, amit az órán tanultunk!

40. oldal: **Azt hallottam**

A kezdő dalcsozor a tankönyvben található. Tanítsuk meg *hallás után* a dalt! Az ügyesebb osztályokban kézzelről is megtaníthatjuk. Gyakoroljuk a tankönyv készségfejlesztő feladatait!

A 4. számú feladat éneklésekor a jobb kezünk a felső sor ritmusát, a bal kezünk az alsó sor ritmusát kopogja.

A hanglétra rajza többször látható a daloskönyvben. A mai órán másoltassuk le a gyakorlófüzetbe!

41. oldal: **Süss, süss, napsugár**

Kezdjük az órát a tankönyvben található dalcsokkal!

Előtte tapsoltassuk a dal ritmusát, és tanítsuk meg kézzelről a dalt! Még hangulatosabb lesz az óránk, ha a dalhoz a tankönyvben található ritmuskíséreteket tapsoljuk vagy kopogjuk! A gyakorlás során helyezzük öt vonalra a tankönyvben található betűs kotta első négy ütemét!

A *zenehallgatási anyag* hangulatában kapcsolódik a dalhoz, ezért hallgassuk meg Vivaldi *Négy évszak – Nyár – I. tétel* részletét.

42. oldal: **Készüljünk anyák napjára!**

Kezdjük az órát a tankönyvben található dalcsokkal!

Tanítsuk meg a „*Fűzzünk, fűzzünk rózsaláncot*” című dalt *hallás után*! Kísérjük a dalt fém háromszöggel (triangulummal) a tankönyvben található osztinató ritmusok alapján!

Ritmusdiktálás a következő legyen:

43. oldal: **Egy, most érik a meggy**

A kezdő dalcsozor a tankönyvben található. Tanítsuk meg *hallás után*, és játsszuk el a dalt! A játék leírása a tankönyvben található.

Ritmusírás a következő legyen:

A kettes ütemek alkotásánál használtassuk fel az eddig tanult ritmusértékeket! Óra végén hallgassuk meg Vivaldi *A négy évszak – Nyár – III. tételének* részletét.

TANMENETJAVASLAT

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
1.	Az 1. osztályban tanult dalok ismétlése a) Iglíce b) Recse, recse c) Fehér liliomszál	Egyenletes lüktetés szó-lá-szó-mi (ism.)	Egyenletes járás Dalfelismerés motívumról = □ = ∑	A dalok játéka	
2.	Az 1. osztályban tanult dalok ismétlése a) Kis kece lányom b) Bújj, bújj, zöld ág	Egyenletes lüktetés lá-szó-mi-dó	További dalfelismerés motívumról szó-mi-dó A három jó barát Mf.: 33. o.	A dal játéka	
3.	Hol jársz, hová mész ○	A lá-szó-mi-dó hangok elhelyezése kétféle dó helyzetben	8 ütemes ritmusírás Diktálás két ütemenként Mf.: 33. o.	A dal játéka	
4.	Anyám, édesanyám □	A □ ∑ ismétlése, gyakorlása	Tapsoljunk a dalhoz egyenletes a ritmusát és ∑ Mf.: 34. o.		
5.	Ti csak esztek, isztok □	A ♩ — tá-tá (félértékű) hang megfigyeltetése és tudatosítása	A □ és ♩ íratása Mf.: 34. o.	Ritmusmozdulatok a dalhoz	A természeti ritmus: Reggel az erdőben, verebek, cinegék
6.	Sírjunk, ríjunk ○	Az új hang, a ré bevezetése, tudatosítása	A ré hang betűjelének írása és kézjelének gyakorlása Mf.: 35. o.	Ritmus, mozgás a dalhoz	A természeti ritmus: varjúkárogás, mátyásmadár, erdei hangzavar
7.	Gyakorlás, készségfejlesztés	Az új hang, a ré további gyakorlása	Éneklés betűs kottáról Ének és taps két szólamban	Az előző órai dalok játéka	
8.	Ess, eső, ess ○	□ ∑ A ré hang	Kottaolvasás dó-ré-mi hangokkal Ritmusolvasás Mf.: 35. o.	Kísérjük a dalt ritmikus kézmozdulatokkal	Kodály Zoltán: Hajnövesztő

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
9.	Katalinka, szállj el □	Az ré hang gyakorlása	Énekeljük a dalt betűs kottáról és 5 vonalról Mf.: 36. o.	Mozgásrögtönzés a dalhoz	Kodály Z.: Katalinka
10.	A dó-ré gyakorlása (10. oldal)	A dal (Katalinka) ritmusa	A dó-ré-mi hangok éneklése betűs kottáról Ritmusdiktálás Mf.: 36. o.	Az előző órai dalok játéka	
11.	Zsong, bong a határ △ (10. oldal, 1. feladat) Zajgás, nevetés △ (10. oldal, 3. feladat)	A dal ritmusa A dal kottáról tanulása (dó-ré)	Kétszólamú ritmusgyakorlat két kézzel Kérdés–felelet dó-ré hangokkal		
12.	Megy a kocsi ○	A □ és a dó-ré-mi-szó	Ritmuskíséret a dalhoz kézzel, lábbal Mf.: 37. o.	A dal ritmikus játéka	Orff Carmina Burana című művének részlete
13.	Gyakorlás, készségfejlesztés (11. oldal)	A félértékű kotta elhelyezése a kettes ütemben	Ritmusírás! Megadott ritmushoz ütemvonal kirakása		A természeti ritmus Reggel az erdőben verebek, cinegék
14.	Méz, méz, méz □	A negyed ♩ fél ritmusérték további gyakorlása	Megadott betűskotta leírása 5 vonalra sz = 2. vonal Mf. 37. o.	A dal játéka	A természeti ritmus: varjú, mátyásmadár, erdei hangzavar

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
15.	Hervad már a lombnak ☐	A fél értékű szünetjel tudatosítása — (3. vonal)	A fél értékű szünetjel tapsolása és írása Mf.: 38. o.		A. Vivaldi: Négy évszak Ősz I. tétel (részlet)
16.	Elvesztettem zsebkendőmet ☐	A □ és fél értékű hang Kottairás szó-mi-dó hangokkal	Mérőütés a dalhoz és ritmusdiktálás □♪ értékkel Felelgetős gyakorlatot ♪ és — 3. vonalon Mf.: 38. o.	A dal játéka	A. Vivaldi: Négy évszak Ősz III. tétel (Vadászat)
17.	Cifra palota ☐	A pótvonala bevezetése A dal ritmusa	Írás az első pótvonalon Mf.: 39. o.	Az előző órai dal játéka	A. Vivaldi: Négy évszak Ősz I. tétel (részlet) J. Haydn: Évszakok c. oratóriumából – Szüreti kórus (részlet)
18.	Gyakorlás, készségfejlesztés	Dó az első pótvonalon	szó-mi-dó A három jó barát ismétlése. Dó az első pótvonalon Találd ki a szó-mi-dó hangot!		Évszakok Az ősz A 17 óra anyagának ismétlése
19.	A part alatt ○	A □∑♪ gyakorlása	Ritmusírás diktálás után A szó-mi-dó kottázása d = 1. pótvonala Mf.: 39. o.	A dal játékos mozdulatokkal szereposztás szerint	A természeti ritmus Bartók: Cipósütés
20.	Este van már ☐	A □∑♪ Próbáljuk meg kánonban énekelni!	Osztinató taps a dalhoz Egyenletes A dallam ritmusa: ∑ □ Mf.: 40. o.	A dal játéka	A természeti ritmus megfigyeltetése Smetana Moldva c. művében

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
21.	Hull a hó □	A lassú tempó és halk hangerő megfigyelése ↓ ismétlése	Rítmusdiktálás és énekeljük betűs kottáról Mf.: 40. o.	Az előző órai dalok játéka	A. Vivaldi: A tél II. tétel (részlet)
22.	Karácsonyra készülünk Pásztorok, pásztorok örven- dezve ○	A fémháromszög, a trian- gulum bevezetése és alkalmazása a dal kíséretéhez Egyenletes Z Z	Rítmusírás, ügyelni az ütemvo- nalra Betűskotta-éneklés Mf.: 41. o.		Karácsonyi dalok: Pásztorok, pásztorok (orgona) Ó, gyönyörű szép
23.	Karácsonyra készülünk Szólj, csengő △	szó-mi-ré-dó és a gyak. □	Triangulum (fémháromszög) kíséret a dalhoz Énekeljük betűs kottáról! Helyezzük 5 vonalra! Mf.: 41. o.		Karácsonyi dalok: Karácsonyi bölcsődal Dicsőség A. Vivaldi: A tél II. tétel
24.	Énekeljünk, játsszunk! Hatan vannak ○	A tanult ritmusértékek gyakorlása	Rítmusírás-diktálás Mf.: 42. o.	A dal játéka	
25.	Énekeljünk, játsszunk! Nyisd ki, asszony ○	A mi-ré-dó ismétlő gyakorlása	Dallamírás lallázás után mi-ré- dó hangokkal	Az előző órai dal és az új dal játéka	

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
26.	Egyszer egy királyfi ○	A □□ gyakorlása	Egyenletes lépés, járás Mf.: 42. o.	A dal elő- adása szerep- lők szerint	A. Vivaldi: A tél. Az I. és II. tétel rövid részlete
27.	Túrot ettem ○	A szó-lá ismétlése	Ritmusírás diktálás után Kérdés–felelet játék Dalfelismerés Mf.: 43. o.	A dal játéka	
28.	Egyél, libám ○	A □ □ ismétlése A pótvonalra írás gyakor- lása	Osztinató tapsolása a dalhoz Mf.: 43. o.	A dal játéka ritmikus moz- gással	Az udvar hangjai: tehén- bőgés, tehénkolomp, disznó, malac, távoli kolomphang
29.	Horvát gyermekdal ○	A ♩ hangjegy gyakorlása	Ritmusírás, diktálás után Helyezzük 5 vonalra d = 1. vonalközben	A dal játéka	
30.	Hová mégy, hová mégy □	Az alsó lá hang megfi- gyeltetése, tudatosítása	Az alsó lá hang íratása, kézjel- lél mutatása Mf.: 44. o.	Ritmikus mozgás a dal- hoz + előző órai dal	
31.	Itt a farsang ○	Ismétlés A □□ gyakorlása	Ének és kézjel betűs kottáról Ének és taps az alsó lá felhasz- nálásával Mf.: 44. o.	Az előző órai dalok játéka	Banchieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja (az elsős CD-n)
32.	Fut, szalad a pejko ○	Ismétlés: □□ és az alsó lá gyakorlása	Egyenletes lépés, tapsolás Tapsoljuk a páros ütemeket! Mf.: 45. o.	Ritmikus mozgás a dalhoz	Saint-Saëns: Állatok farsang- ja Tyúkok, kakasok
33.	Gyakorlás Készségfejlesztés és	A mi-ré-dó-lá, éneklése kottáról	Kettes ütemek alkotása □□ és ♩ segítségével	Az előző órai dalok játéka	Banchieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja (az elsős CD-n)

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
34.	Mély erdőn □	Az alsó lá és □Z	Ritmusírás diktálás után Dallamkitalálás a ré-dó-lá, hangokkal Mf.: 45. o.		A természeti ritmus: fekete rigó, kanári, kanári a háttérben, utcazaj
35.	Még azt mondják □	A tanult ritmusok □Z	Osztinató a dalhoz: Egyenletes Z Z □ Z □ Mf.: 46. o.	Csárdáslépés a dalhoz	Az évszakok: TAVASZ A. Vivaldi: Tavasz I. Haydn: Tavasz kórus
36.	Emlékezzetek március 15-ére! Esik eső karikára □	□Z	Tapsolás és dalkíséret a dalhoz Mf.: 46. o.		
37.	Sándor napján ○	A lá-szó-mi-ré-dó hangok gyakorlása	Ritmusírás, majd kottázás 5 vo- nalra Mf.: 47. o.	Ritmikus játék a dalhoz	A. Vivaldi: Tavasz I. J. Haydn: Tavasz kórus
38.	Háp, háp, háp ○	A lá-szó-mi-ré-dó hangok ismétlése	Ritmuskíséret a dalhoz – egyenletes – a dal ritmusa – Z	Játsszuk és énekeljük el szerep- osztásban!	Ismétlés: Az udvar hangjai Banchieri: Az állatok rögtön- zött ellenpontja Saint-Saëns: Állatok farsangja
39.	Már tapsoljuk ○	A □Z ismétlése	Ritmusdiktálás két ütemben	A dal kísérése ritmikus játékkal	Beethoven: Für Elise A visszatérés megfigyelése

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
40.	Gyakorlás, készségfejlesztés	A szó-mi-ré-dó hangok ismétlése	Kettes ütemek alkotása □♪Σ Dallamalkotás szó-mi-ré-dó hangokból Mf.: 47. o.	Az előző órai dal anyaga	A lépés ritmusa – emberi léptek – ló lépeget a kövön
41.	Virágéknál ég a világ □	A □Σ ismétlése	Ritmuskíséret a dalhoz Egyenletes Σ Σ □ és Σ□ Mf.: 48. o.	A dal játéka	– Galoppozó lovak – Ló nyerítése – Vágtató ló
42.	Kinyílt a rózsa □	□Σ	Ritmuskíséret a dalhoz Egyenletes Σ Σ Σ ΣΣ Mf.: 49. o.		
43.	Gyakorlás, készségfejlesztés	A mi-ré-dó-lá, hangok gyakorlása	Kettes ütemek alkotása Éneklés betűs kottáról		Ismétlés Ravel: Bolero
44.	A pünkösdi rózsa □	□Σ lá-szó-mi gyakorlása	Tapsolás kottáról, majd emlékezetből Ritmusdiktálás, majd 5 vonalra helyezés Mf.: 49. o.	A dal játéka	Kodály Z.: Pünkösdlő (részlet)
45.	Mi van ma? □	A □♪ ismétlése	Ritmusdiktálás a □♪ felhasználásával Énekeljünk betűs kottáról!	A dal ritmikus játéka	Kodály Z.: Pünkösdlő (részlet)

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
46.	Azt hallottam △	Egyenletes kíséret Z □	lá-szó-mi-ré-dó-lá, A hanglétra hangjai		
47.	Gyakorlás, készségfejlesztés, ismétlés Anyám, édesanyám □	A □ ismétlése	Énekeljük kottáról a lá-szó-mi-ré-dó-lá, hangokat! Kétszólamú ritmus és éneklés	Az előző órák dalaiból	A visszatérés megfigyelése Beethoven: Für Elise (részlet)
48.	Süss, süss, napsugár ○	A □ Z J ■ ismétlése	Ritmuskíséret a dalhoz Egyenletes A dal ritmusa Z Z □ Mf.: 50. o.	Ritmikus játék az előző órai dalhoz	A. Vivaldi: Négy évszak – Nyár I. tétel (részlet)
49.	Gyakorlás, készségfejlesztés	A szó-mi-ré-dó hangok éneklése, gyakorlása	Betűs kotta szó-mi-ré-dó 5 vonalra helyezés d = 1. pótvonat		A. Vivaldi: Nyár I. tétel (részlet)
50.	Készüljete anyák napjára! Fűzzünk, fűzzünk □	A J és ■ 3. vonalon ismétlése és írása	Ritmuskíséret a dalhoz – – Z – Z Ritmusdiktálás Mf.: 50. o.	Bújj, bújj, zöld ág	
51.	Egy, most érik a meggy △	(ismétlés) □ J Z ■	Ritmusírás diktálás után Kettes ütemek alkotása		A. Vivaldi: Nyár II. tétel (részlet)

Óra	Dalok	Zenei elemek	Készségfejlesztés	Játék	Zenehallgatás
52.	Játsszunk! Kiolvasó: Szállj el, szállj el $\triangle$	$\text{I} \square \text{J} \Sigma$ (ismétlés) lá-szó-mi-ré-dó-lá, $\text{I} \square \text{J} \Sigma$	Ritmustapsolás Ritmusírás diktálás után Ritmusalkotás	A 29. óra játéka	A. Vivaldi: Nyár III. tétel
53. 54.	Mit tanultunk? A tanult énekek és játékok ismétlése	A 63–64. óra anyaga szerint	Ritmusdiktálás Ritmusalkotás Betűs kotta Írás 5 vonalra kétféle dó-val d = 1. vonalköz d = 2. vonalköz Mf.: 51. o.	A tanult játékokból válogatás	Az előző órákon hallgatott Vivaldi-mű ismétlése Válogatás tetszés szerint
55. 56.	Legkedvesebb játékaim és dalaim Nyáron virágzik a rózsza $\bigcirc$		A 53–54. óra anyaga szerint	Tetszés szerinti válogatás	Tetszés szerinti válogatás

Száma a CD-n	Óra	Zenehallgatási anyag a 2. osztályban	Idő
1.		Hol jársz?	25"
2.		Anyám, édesanyám	26"
3.		Hej, reszelő	9"
4.		Ti csak esztek, isztok	18"
5.		Méz, méz, méz	23"
6.		Hervad már	1'04"
7.		Elvesztettem zsebkendőmet	27"
8.		Cifra palota	19"
9.		A part alatt	28"
10.		Este van már	46"
11.		Sírjunk, rjünk	17"
12.		Ess, eső ess	18"
13.		Katalinka	13"
14.		Zsong-bong a határ	12"
15.		Zajgás, nevetés	17"
16.		Megy a kocsi	9"
17.		Hull a hó	51"
18.		Pásztorok	25"
19.		Pásztorok, pásztorok Bötlehembe	17"
20.		Szólj, csengő	30"
21.		Hatan vannak	24"
22.		Nyisd ki asszony	6"
23.		Egyszer egy királyfi	31"
24.		Túrót ettem	9"
25.		Egyél, libám	21"
26.		Hej, vára, vára	30"
27.		Hová mégy...	12"
28.		Itt a farsang	10"
29.		Fut, szalad a pejkó	10"
30.		Virágos kenderem	29"
31.		Mély erdő	32"
32.		Még azt mondják	26"
33.		Sándor napján	21"
34.		Háp, háp, háp	20"
35.		Már tapsoljunk	14"
36.		Virágéknál	22"
37.		Kinyílt a rózsa	33"
38.		A pünkösdi rózsa	17"
39.		Mi van ma?	18"
40.		Azt hallottam	14"
41.		Süss, süss, napsugár	31"
42.		Fűzzünk, fűzzünk rózsaláncot	19"
43.		Fűzzünk lombot	13"
44.		Egy, most érik a meggy	29"

Száma a CD-n	Óra	Zenehallgatási anyag a 2. osztályban	Idő
45.		Szállj el	9"
46.	5. óra	Természeti ritmus: – reggel az erdőben – verebek csivitelése – cinegék hangja csoportban	1'54"
47.	6. óra	Természeti ritmus: – varjúkárogás – mátyásmadár – erdei hangzavar	1'15"
48.	7. óra	Természeti ritmus: – feketerigó – kanári – kanári, a háttérben utcazaj	1'23"
49.	15. óra	A. Vivaldi: Négy évszak – Ősz I. t. (részlet)	2'11"
50.	16. óra	A. Vivaldi: Négy évszak – Ősz III. t. (részlet)	1'32"
51.	17. óra	Ismétlés: A. Vivaldi: Négy évszak – Ősz I. t. (részlet) J. Haydn: Évszakok c. oratóriumból – Szüret kórus (részlet)	1'11" 1'02"
52.	19. óra	A 12. óra anyagának ismétlése	
53.	20. óra	Bartók Béla: Cipősütés	2'12"
54.		Smetana: Moldva (részlet) A természeti ritmus megfigyeltetése Ravel: Bolero c. művének egy részletében	2'24"
55.		A természeti ritmus megfigyeltetése C. Orff: Carmina Burana c. művének egy részletében	53"
56.	9. óra	Kodály Zoltán: Katalinka	
57.	21. óra	A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel	1'57"
58.		Karácsonyi dalok: – Pásztorok, pásztorok	1'08"
59.	22. óra	– Ó, gyönyörű szép	1'23"
60.		– Mennyből az angyal	2'21"
61.	23. óra	– Karácsonyi bölcsődal	1'04"
62.		– Dicsőség	1'20"
63.	26. óra	A. Vivaldi: Négy évszak – Tél I. t. (részlet) Ismétlés: II. t.	2'00"
64.	28. óra	Karácsonyi dalok Az udvar hangjai: – tehénbögés – tehénkolomp – távoli kolomphang	1'01"
65.	29. óra	A disznóól lakóinak hangjai: – disznó – malac	1'06"
66.	30. óra	Az udvar hangjai: – kecskemekegés – tehénbögés – birkanyáj	1'07"

Száma a CD-n	Óra	Zenehallgatási anyag a 2. osztályban	Idő
67.	31. óra	Banchrieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja	1'18"
68.	32. óra	Az udvar hangjai: Saint-Saëns: Az állatok farsangja (részletek) – Tyúkok, kakasok	46"
69.	35. óra	A. Vivaldi: Négy évszak – Tavasz I. tétel	3'24"
70.		J. Haydn: Évszakok c. oratóriumból – Tavasz-kórus (részlet)	2'05"
	36. óra	Ua.	
	37. óra	Ua.	
	38. óra	Ismétlés: Az udvar hangjai Banchrieri: Az állatok rögtönzött ellenpontja Saint-Saëns: Az állatok farsangja (részletek)	
71.	40. óra	A lépés ritmusa: – emberi léptek – ló lépet a kövön	0'32"
72.	41. óra	A lépés ritmusa: – galoppozó lovak – ló nyerítése – vágató ló	1'39"
	43. óra	A lépés ritmusa: Ravel: Bolero c. művében (részlet)	
73.	44. óra	Kodály Zoltán: Pünkösdőöl (2. részlet) A Pünkösdek jeles napján...	2'12"
74.	45. óra	Mi van ma, mi van ma...	2'39"
75.	39. óra	A visszatérés megfigyelése a zenében: L. Beethoven: Für Elise (részlet)	1'53"
76.	48. óra	A. Vivaldi: Négy évszak – Nyár I. t. (részlet)	1'21"
	49. óra	Ua.	
	50. óra	Ismétlés: L. Beethoven: Für Elise (részlet)	
77.	51. óra	A. Vivaldi: Négy évszak – Nyár II. t.	2'22"
78.	52. óra	A. Vivaldi: Négy évszak – Nyár III. t.	2'43"
	53. óra	A. Vivaldi: Négy évszak – Nyár (ismétlés)	
	54. óra	Válogatás tetszés szerint	
	55. óra	Tetszés szerinti válogatás	
	56. óra		